

Motion till riksdagen 2019/20:2666

av **Louise Meijer m.fl. (M)**

En hållbar fiskeripolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att alla medlemsstater i EU ska respektera den gemensamma fiskeripolitiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU:s fiskeripolitik följer vetenskapliga rekommendationer om ett långsiktigt hållbart fiske och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att uppföljningen av EU:s kontrollprogram ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen vid behov ska uppmärksamma EU-kommissionen på regelöverträdelser i anslutning till den gemensamma fiskeripolitiken och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att det finns fleråriga förvaltningsplaner för fiske utifrån maximalt hållbart uttag 2020 och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att den nuvarande förvaltningsplanen för torsk, sill och skarpsill i Östersjön utvärderas och uppdateras så snart som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upptaget av sill och skarpsill måste anpassas till torskens återhämtning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att det införs EU-gemensamma fredningsområden där fisken leker och växer upp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU ger relevanta vetenskapliga organ de förutsättningar som krävs för att kunna inhämta nödvändiga data om fiskbestånden och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU gör en samlad utvärdering av medlemsstaternas planer för ål och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för mer hållbara fiskepartnerskapsavtal genom bättre uppföljning och sänkt subventionsgrad och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet med att förenkla regler och minska den administrativa bördan för fisket och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska verka för att landningsskyldigheten efterlevs i samtliga medlemsländer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att implementeringen av landningsskyldighet i Sverige inte bör medföra nationella särregler med negativa konsekvenser för svenska aktörer på fiskets område och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverken för överlåtelse av fiskerätter bör göras mer tillåtande och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett fortsatt arbete för att utveckla och implementera mer selektiva fiskemetoder och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att bottenrålning ersätts av mer selektiva fiskemetoder och att därför avsedda medel i Europeiska havs- och fiskerifonden används och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra generationsskiften i det småskaliga fisket och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om värnandet av det småskaliga kustfisket och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt implementera ett nytt regelverk för algodling och undanta verksamheten från tillståndsplikt i miljöbalken på samma sätt som gäller vid odling av fisk, musslor och kräftor och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera Havs- och vattenmyndighetens verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att HaV bör få i uppdrag att systematiskt analysera de miljömässiga och akvatiska effekterna av vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt se över och underlätta tillståndprocesser för att öka graden av vattenbruk i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fisk är en gemensam resurs som inte följer nationsgränser. Flera bestånd är idag kraftigt hotade, inte minst Östersjötorsken. Det innebär att vi måste ha en fiskepolitik på

européisk och internationell nivå som efterföljs och respekteras. EU:s fiskerinäring är världens fjärde största och levererar cirka 6,4 miljoner ton fisk varje år. Fisket och förädlingsindustrin sysselsätter över 350 000 personer. Reformen av EU:s gemensamma fiskeripolitik från januari 2014 har som mål att stoppa överfiske och utfiskning och trygga yrkesfiskarnas försörjning. Fiske och vattenbruk ska vara hållbara näringar – miljömässigt, ekonomiskt och socialt. Konsumenternas intressen ska skyddas och hänsyn ska tas till yrkesfiskarnas behov. För att nå detta krävs att alla medlemsstater respekterar den gemensamma fiskeripolitiken. Moderaterna är beredda att stötta ett EU-gemensamt förbud mot bottentrålning under förutsättning att erforderliga undantag finns på plats. Moderaterna har länge drivit en hård linje i EU, där vi anser att fiskekvoter ska baseras på vetenskapliga fakta som säkrar långsiktigt hållbara bestånd som inte överfiskas.

Grunden i EU:s gemensamma fiskeripolitik är att fiskbestånden utnyttjas på ett hållbart sätt. För att det ska fungera i praktiken måste fångstens storlek baseras på vetenskapliga rekommendationer om vad som är långsiktigt hållbart fiske. Den svenska regeringen har ett stort ansvar för att de vetenskapliga rekommendationerna efterlevs i förhandlingarna med de andra regeringarna om de totala tillåtna fångstmängderna.

Varje medlemsland ansvarar för att deras kvoter inte överskrids. EU:s kontrollsystem för att garantera att den gemensamma fiskeripolitiken verkligen följs måste skärpas. Det handlar både om att säkerställa ett långsiktigt hållbart upptag och om att ge svenska fiskare möjlighet att konkurrera på lika villkor. Den svenska regeringen har ett ansvar att uppmärksamma EU-kommissionen på regelöverträdelser, så att EU-kommissionen kan vidta åtgärder för att tillse att det gemensamma regelverket efterlevs.

Fleråriga förvaltningsplaner

Fleråriga förvaltningsplaner är effektiva verktyg för att säkra långsiktigt hållbara bestånd och därmed bevara möjligheten till fiske. Genom fler och utvecklade förvaltningsplaner skapas förutsättningar för en återhämtning av bestånd som ligger utanför säkra biologiska gränser samt långsiktighet i politiken. Det är viktigt att alla fleråriga förvaltningsplaner som antas säkerställer en långsiktigt hållbar fiskeavkastning för de viktigaste bestånden, senast 2020, i överensstämmelse med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken.

Situationen för torsken i östra Östersjön är mycket utsatt. Det är problem med syrebrist och minskad salthalt och beståndet är hårt utsatt för parasiter. I somras beslutade EU-kommissionen om ett förbud mot kommersiellt fiske i södra och östra Östersjön, det är en nödgärd i den gemensamma fiskeripolitiken. Förbudet gäller till och med årsskiftet. Ices, Internationella havsforskningsrådet, rekommenderar att det östra beståndet inte fiskas under 2020.

För att på allvar komma till rätta med torsken behövs en ny flerårig förvaltningsplan för Östersjön. Den måste ta särskild hänsyn till torskens betydelse för ekologin i Östersjön. Beståndet måste uppnå normal tillväxt och storleks- och ålderssammansättning innan den fiskas. Detta måste vara kriterier i en ny förvaltningsplan, som också anpassar upptaget av sill och skarpsill till torskens återhämtning.

För att återhämtningen för fisken ska bli bättre behövs det skydd för områden där fisken leker och växer upp som är EU-gemensamt. Regeringen bör driva på för detta i EU.

En hållbar fiskeripolitik förutsätter att det finns tillförlitliga data om fiskbeståndens livskraft. Men det är ett återkommande problem att det saknas tillförlitliga data för beståndens skick, bland annat för torsken i Östersjön. Vi vill att Sverige ska verka för att EU tilldelar vetenskapliga organ de förutsättningar som krävs för att kunna inhämta nödvändiga data om fiskbestånden. Bland annat kan det komma att behövas nya vetenskapliga kriterier för att bedöma beståndens storlek.

Utveckla tredjelandsavtalen

En del av EU:s fiskeripolitik, som är i fortsatt stort behov av reformering, handlar om fiskepartnerskapsavtalen, eller tredjelandsavtalen som de också kallas. Dessa gör det möjligt för den europeiska fiskeflottan att fiska utanför unionens fiskevatten. Vi är i grunden kritiska till fiskepartnerskapsavtalen av flera skäl. För oss moderater är det exempelvis självklart att avtalen ska utformas så att fisket är hållbart och bara sker på det överskott av bestånden som inte nyttjas av de berörda nationerna. Inte sällan finns det dock skäl att ifrågasätta om avtalen verkligen är hållbara och lever upp till de kriterier som skrivs in i avtalen. Sverige bör därför i EU verka för att partnerskapsavtalen ska bli mer hållbara med bättre uppföljning och att subventionsgraden i avtalen minskar. EU:s skattebetalare bör i minskad utsträckning betala och istället bör de fiskare som drar nytta av avtalen stå för kostnaden med målet att på sikt helt fasa ut subventionerna.

Fortsatt förenklingsarbete

Alliansregeringen bedrev ett hårt arbete för att ändra eller avskaffa krångliga regler för företagen. För fiskeföretagen finns det dock alltså ett uppenbart behov av ett fortsatt förenklingsarbete. Till exempel kan landningsskyldighet nämnas – den stävjar fusk i fisket, vilket är positivt. Dock kan en fiskare få vite för felaktig rapportering om det visar sig att fångsten innehåller stora mängder av någon annan art än den man givit sig ut för att fiska. Det är bra att utkast i och med landningsskyldigheten förbjudits, men regelverket måste också vara praktiskt möjligt att efterleva och genomföras i hela EU. För att bevara fiskbestånden och säkerställa det svenska fiskets konkurrenskraft måste Sverige verka för att landningsskyldigheten efterlevs i samtliga medlemsländer. Det bör införas sanktioner mot fartyg som bryter mot regeln. Däremot bör Sverige undvika särslagstiftning som får negativa konsekvenser för svenska fiskare, som regeringens förslag att ensidigt kameraövervaka svenska fiskefartyg.

I detta sammanhang vill vi också understryka vikten av ett fortsatt arbete för att utveckla mer selektiva och skonsamma fiskemetoder, vilket prioriterades under den moderatledda alliansregeringens tid vid makten. SLU har sedan 2014 drivit ett sådant projekt, som har fått positiva omdömen, men som löper ut 2019. Möjligheten att förlänga projektet bör övervägas. I Europeiska havs- och fiskerifonden finns det tillgängliga medel för att utveckla och investera i selektiva metoder. En genomgång från Världsnaturfonden visar dock att bara en liten del av de öronmärkta pengarna har använts. Regeringen bör tillse att tillgängliga medel används i Sverige.

Det är också av stor vikt att den svenska implementeringen av den gemensamma fiskeripolitiken inte ger svenska fiskare konkurrensnackdelar. Det finns gott om exempel på andra politikområden där svenska myndigheter ägnar sig åt så kallad gold-

plating där tuffare krav än nödvändigt införs med hänvisning till EU-lagstiftning. Den sortens överimplementering är direkt skadlig och bör undvikas.

Förslag om att inleda kameraövervakning av fiskefartyg dyker emellanåt upp i den allmänna debatten i Sverige. Det grundar sig ofta i en beklaglig misstro mot fiskare som yrkesgrupp, en misstro som inte riktas mot andra yrkesgrupper. Moderaterna säger fortsatt nej till försvårande och missanpassade förslag om att införa kameraövervakning på fartyg.

Flexibilitet i regelverken

Sverige har med sina 2 400 kilometer kust en av Europas längsta kustlinjer, från Haparanda i norr till Strömstad i väst. Räkna vi sjöar och älvar närmar vi oss 38 000 mil stränder. Längs med kusten och nära strandkanten lever en stor del av vår biologiska mångfald. Det är också här det kustnära fisket har möjlighet att växa.

Genom att stärka det småskaliga kustnära fisket ökar antalet arbetstillfällen i fiskerinäringen samtidigt som kultur bevaras och skärgårdsmiljön utvecklas. Tyvärr hotas detta – inte bara av skarv och säl – utan också av rigiditeten i regelverket kring fiskelicenser. Här bör regeringen ta initiativ så att generationsskiftet kan möjliggöras, genom överlåtande av fiskelicens, och därmed skapa framtidstro i näringen.

Vidare bör regelverken för överlåtelse av fiskerätter göras mer tillåtande. Dessutom bör möjligheterna att tillåta större flexibilitet i tidsgränserna för fiskekvoter ingå som en del i förbättringsåtgärder för fiskerinäringen. För fiskeföretagarna är behovet av åtgärder som ska leda till en enklare, tydligare och begripligare reglering viktiga utifrån bland annat ett lönsamhetsperspektiv. Insatser bör därför initieras för att minska regelkrånglet för fisket.

Det småskaliga kustfisket är särskilt utsatt och det är svårt att nå lönsamhet. Detta är en problematik som blir än större i takt med en kraftigt växande sälstam samt ökade skarvpopulationer. Säl och skarv står för betydande fångster och säl åsamkar även stora skador på fiskeredskap. Skydds jakt på säl bör utvidgas och tillåtas i lekogråden under tiden det råder fiskeförbud där. Vidare ökar risken för smittspridning och säldöd i takt med att sälstammen växer. Det är därför av stor betydelse att dessa populationer kan begränsas. Det är därför positivt att regeringen har aviserat att den ska införa licensjakt på säl, i linje med riksdagens tillkännagivande i mars 2019. Licensjakt kommer dock inte att lösa hela sälproblematiken.

Det är förbjudet att handla med sälprodukter i EU, vilket minskar incitamenten att jaga, även när jakt tillåts. Sverige bör därför tillse att förslaget om att medel ur Europeiska havs- och fiskerifonden ska kunna användas för att finansiera jakten.

Den europeiska ålen utgör ett enda bestånd, och dess utbredningsområde sträcker sig över stora delar av Europa. Men mängden unga ålar som ska bygga upp beståndet har rasat sedan 1980-talet och ålen är nära att utrotas. Ålfiske är nu förbjudet i Sverige, med undantag för vissa yrkesfiskare och specifika vatten. Ålfisket i Östersjön är kraftigt reglerat och har endast marginell påverkan på beståndet. De nationella ålförvaltningsplaner medlemsländerna jobbar efter är inte tillräckliga. Moderaterna bedömer att det behövs en samlad utvärdering av dessa och att det krävs en gemensam åtgärdsplan som kraftigt minskar ålfisket i EU, dels för att rädda den europeiska ålen, dels för att svenska fiskare ska ha lika konkurrensvillkor som sina europeiska motsvarigheter. Samtidigt bidrar ålfiskarna genom olika alternativ (exempelvis Ålfonden och Ålakademin) till att stärka beståndet.

Hållbart vattenbruk

Moderaterna ser en stor potential för vattenbruket i Sverige. Vattenbruk, eller akvakultur, är odling av alla slags djur och växter i vatten. Vattenbruk är en växande näring på den svenska landsbygden. Det är en positiv utveckling och graden av vattenbruk i Sverige har potential att öka ytterligare. På samma gång är det viktigt att systematiskt analysera de miljömässiga och akvatiska effekterna av vattenbruket.

Förutom att skapa arbetstillfällen kan ett hållbart vattenbruk kan bidra till att minska problem med övergödning och utfiskning i våra hav och sjöar. Till exempel kan musselodling, under rätt förutsättningar, minska övergödningen; algodling och fiskodling i slutna system kan också nämnas. Blåmusslor livnär sig på att filtrera bort plankton och andra små partiklar ur vattnet och fyller på så sätt en viktig vattenrenande funktion och kan även få dubbel nytta som foder till animalieproduktionen.

I dag är odling av fisk, musslor och kräftor verksamheter som är undantagna från tillståndsplikten i miljöbalken, medan algodling har mycket regler att förhålla sig till. Enligt vattenbrukssamordnaren på Jordbruksverket kan olika vattenbruk kräva uppemot 40 olika tillstånd, och eftersom algodlingar är nästan helt nytt i Sverige finns där inget regelverk alls. Moderaterna välkomnar att regeringen har gett Jordbruksverket i uppdrag att kartlägga och utreda förutsättningarna för en enklare prövning av vattenbruksverksamheter. Men vi oroas samtidigt över att utredningen tycks dra ut på tiden och att implementering av nya lagar och regelverk i sin tur kommer att ta tid. Vi är helt enkelt oroade över att presumtiva vattenbrukare drar sig för att starta verksamhet och anmodar därför regeringen att hålla beredskap för att kunna hantera frågan så skyndsamt som möjligt.

Fiskodlingar i slutna system bidrar med en fullgod fisk, utan att förorena våra vatten. Moderaterna vill se över de regelverk som reglerar vattenbruk i syfte att skapa bättre förutsättningar för att öka detsamma. Bland annat behöver strandskyddsreglerna göras mer tillåtande och tillståndsgivningen för vattenbruk utan miljöpåverkan göras mycket enklare. För närvarande kan vi se att flera svenska fiskodlingar väljer att flytta sin verksamhet till Finland. Det är olyckligt och skälen till detta måste analyseras och vid behov åtgärdas så att vi inte tvingar fiskodlare att flytta sin verksamhet till andra länder. Moderaterna anser därför att Havs- och vattenmyndigheten (HaV) ska få i uppdrag att systematiskt analysera de miljömässiga och akvatiska effekterna av vattenbruk.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) inrättades av alliansregeringen och inledde sin verksamhet 2011. Myndigheten har till uppgift att lösa viktiga miljöproblem och skapa en hållbar förvaltning av hav, sjöar och vattendrag. Efter snart tio år bör dess verksamhet utvärderas i syfte att säkerställa att arbetet bedrivs ändamålsenligt och effektivt.

Louise Meijer (M)

John Widegren (M)

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)